

VOLKSTELLING

Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, geeft met betrekking tot de aanstaande volkstelling het volgende te kennen:

- I. Het Humanistisch Verbond heeft — in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage — een methode ontwikkeld om de in Nederland ten aanzien van de volkstelling levende protestgevoelens binnen het bestek van de volkstelling zelf kwantitatief te wegen.
Wanneer aan deze mogelijkheid voldoende bekendheid wordt gegeven en er vervolgens optimaal van wordt geprofiteerd, zal het mogelijk zijn een objectief inzicht te krijgen in de juiste omvang van de thans levende protestgevoelens.
- II. Het Verbond koestert zelf ook ernstige bedenkingen tegen een aantal onderdelen van de volkstelling.
Deze bedenkingen richten zich met name tegen:
 - a. Het ontbreken van voldoende waarborgen ten aanzien van de anonimiteit en de daaruit voortvloeiende, ontoelaatbaar te achten, inbreuk op de privacy bij de volkstelling.
De hieruit geboren protestgevoelens kunnen — ondanks de gestelde strafbepalingen — bij velen aanleiding worden hun noodzakelijke medewerking aan de volkstelling (geheel of op onderdelen) te onthouden, hetgeen dan de waarde der gegevens negatief zal beïnvloeden.
 - b. De verschillende manieren waarop in de volkstelling de vraag naar kerkelijke gezindte en naar humanistische gezindheid is ingericht.
De hier gevolgde methodieken zullen gegevens opleveren die (zowel in absolute zin als in onderlinge samenhang) een bij voorbaat vast te stellen totaal onjuiste afspiegeling van de werkelijkheid geven.
 - c. Het feit dat de voor de volkstelling verantwoordelijke ministers de Tweede Kamer hebben meegedeeld dat over deze wijze van telling met het Humanistisch Verbond overeenstemming is bereikt.
Deze mededeling kan niet alleen ten stelligste worden tegengesproken, sterker nog: onze ernstige bezwaren op dit punt moeten bij de betrokken bewindslieden ten volle bekend worden verondersteld.

WILT U ALS HUMANIST GETELD WORDEN ?

Wilt u bij de aanstaande volkstelling als „humanist” geteld worden — en dat geldt evenzeer voor leden als voor niet-leden van ons Verbond — dan moet u bij het invullen van de kaart die betrekking heeft op de kerkelijke gezindte goed uitkijken!

Bij vraag 9 op de voorzijde van kaart 2 kan men namelijk „geen” invullen bij de vraag naar kerkelijke gezindte. Onder de vraag staat verder aangegeven dat men aan de achterzijde van de kaart „humanist” kan invullen, indien men als zodanig wenst te worden beschouwd.

Geeft men „geen” aan en bovendien aan de achterzijde „humanist” dan wordt men NIET als humanist geteld. In de gekozen tellingsmethodiek zal uitsluitend het „geen” worden geregistreerd.

Wil men als humanist geteld worden, dan zal men bij vraag 9 op kaart 2 de voorzijde geheel oningevuld moeten laten en uitsluitend aan de achterzijde „humanist” moeten invullen.

Uiteraard is dit geen oproep zich als humanist te doen tellen, maar een noodzakelijke handreiking aan hen die zich uit vrije wil als zodanig beschouwd wensen te zien. Het spreekt voor zichzelf dat het Humanistisch Verbond in het geheel niet gelukkig is met deze wijze van vraagstelling in de komende volkstelling.

WILT U PROTESTEREN ?

**SCHRIJF DAN ACHTEROP KAART 5 DOOR DE AAN-
DUIDING 5 B HEEN: ONDER PROTEST**

TOELICHTING OP DE VOORPAGINA

I. De door het Humanistisch Verbond gevonden methode de protestgevoelens ten opzichte van de volkstelling binnen het raam van deze telling zelf te meten is even eenvoudig als doelmatig:

Op de achterzijde van kaart 5 van de uit te reiken kaartenset schrijft men door „5B” heen de woorden „onder protest”, daarmee te kennen gevend dat dit slaat op de huidige gang van zaken bij de volkstelling.

Kaart 5B is de enige kaart in de totale set die bij de feitelijke telling met mensenogen gelezen zal worden. Alle andere kaarten zullen althans voor het overgrote deel door computers verwerkt worden. Alleen kaart 5B komt derhalve voor ons doel in aanmerking. Het Hoofd van de Afdeling Algemene Tellingen van het C.B.S., de heer L. J. S. de Jonge, heeft tegenover ons Verbond verklaard dat — wanneer bij de tellingen blijkt dat van deze protest-uiting op ruime schaal gebruik is gemaakt — het C.B.S. aan deze protesten een speciale telling zal besteden.

Er is aan dit speciale onderzoek een beperking verbonden.

Kaart 5 wordt namelijk uitsluitend uitgereikt aan „hoofden van huishoudens” en aan alleenstaanden. Per huishouden kan derhalve slechts één protest aangegeven worden.

Extra attentie verdient het feit dat kaart 5 in de oorspronkelijke opzet alleen behoeft te worden ingevuld door mensen die een beroep uitoefenen.

Nu het C.B.S. aan de protesten een speciale telling zal wijden dienen dus ook ánderen deze kaart voor dit doel te gebruiken.

De aan deze protest-actie van het Humanistisch Verbond verbonden voordelen zijn drieledig:

- a. de protesten zullen geteld worden.
- b. het uiten van het protest vraagt van invullers weinig moeite en is niet ingewikkeld.
- c. de volkstelling als zodanig wordt niet in de war geschopt en de protesterenden komen niet in conflict met de strafbepalingen die gesteld zijn op onvolledige of onjuiste invulling van de kaarten.

II. a. 1. Bij de volkstelling wordt een groot aantal strikt persoonlijke gegevens gevraagd.

Het is derhalve onbegrijpelijk dat hierbij de anonimiteit niet in acht wordt genomen.

Dit speelt te meer waar 10% van de invulkaarten de eerste 12 jaar niet anoniem wordt gemaakt, terwijl het bij de overige 90% nog twee jaar lang mogelijk blijft de personalia weer te koppelen aan de ingevulde kaarten.

2. De tegen een en ander reeds in den lande geuite onlustgevoelens doen vermoeden dat velen de kaarten niet (geheel) naar waarheid zullen invullen, waarmee de resultaten van de volkstelling op onderdelen twijfelachtig worden.

b. 1. Op kaart 2 van de tellingskaartenset komt de volgende vraag voor: „Welke is zijn/haar kerkelijke gezindte?”

Onder andere kan men dan (zij het aan de achterzijde van de kaart) invullen: „humanist”. Dat het humanisme in de vraagstelling onder kerkelijke gezindte is gerangschikt is een fundamentele miskenning van de specifieke ongodsdienstig humanistische overtuiging.

2. Aan de voorzijde kan men bij bedoelde vraag kiezen tussen ‚katholiek’, ‚protestant’ of ‚geen’. Daarenboven kan men, blijkens een verwijzing onder aan deze vraag, aan de ach-

terzijde van de kaart „humanist” vermelden.

Wie als humanist geteld wil worden zal in deze methodiek op de voorzijde „geen” aangeven en vervolgens aan de achterzijde „humanist” schrijven.

Bij deze procedure wordt men niet als humanist geteld, maar valt men uitsluitend onder de rubricering „geen”.

De enige juiste wijze van handelen bij deze vraag is, de voorzijde van de kaart geheel oningevuld te laten en alleen aan de achterzijde „humanist” in te vullen.

Waar dit in de vraagstelling uiterst onduidelijk is aangegeven wil het Humanistisch Verbond haar leden speciaal op deze kwestie wijzen.

Daarmee bereikt zij evenwel lang niet allen die als humanist geteld willen worden.

3. In de toelichting op de vraag naar kerkelijke gezindte staat: „Vermeld het kerkgenootschap of de godsdienstige gemeenschap, waartoe de betrokkene krachtens doop, belijdenis of anderszins behoort...”

Het hoofddaccent valt hier op het formele lidmaatschap.

Bij „humanist” wordt deze toelichting echter heel anders geformuleerd: „Vermeld op de achterzijde „humanist” indien de betrokkene bepaaldelijk als zodanig wenst te worden gerekend.”

Bij een één dus een formeel lidmaatschap, bij de ander een nadrukkelijke wilsbeschikking.

Voor kinderen beneden de 18 jaar wordt deze vraag door het gezinshoofd ingevuld. Ouders van gedoopte kinderen zullen voor hun kind bij deze vraag gezien de wijze van vraagstelling terecht een kerkelijke gezindte invullen.

Van humanistische ouders kan men niet verwachten dat zij voor hun kleine kinderen een humanistische gezindheid invullen. Niet alleen laat de toelichting op de vraag hier nauwelijks ruimte toe, méér nog zullen nu juist humanistische ouders niet bij voorbaat treden in de latere, vrije keus van hun kind.

Bij de vraagstelling naar kerkelijke gezindte zullen bovendien vele randkerkelijken die men feitelijk tot „geen kerkelijk gezindte” kan rekenen (en die zichzelf veelal als zodanig beschouwen) door de wijze van vraagstelling toch een kerkelijke gezindte opgeven.

Het Humanistisch Verbond meent gezien de bovenstaande overwegingen op voorhand te kunnen vaststellen dat de vraag naar kerkelijke gezindte gegevens zal opleveren die (in absolute zin en in onderlinge relatie) geen ware afspiegeling van de werkelijkheid zijn.

(Een NIPO-enquête, kort na de volkstelling van 1947 ingesteld, kwam tot 27,0% buitenkerkelijken, terwijl de officiële volkstellingscijfers een percentage van 17,3 vaststelden!)

c. 1. In hun Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer (12 februari 1970) deelden de voor de volkstelling verantwoordelijke ministers (Beernink, Nelissen en Witteveen) over de kerkelijke gezindtevraag mee: „... is met het Humanistisch Verbond overeenstemming bereikt.”

Deze mededeling was onjuist. De bewindslieden konden dit weten. Het Humanistisch Verbond heeft zich in correspondentie met het

C.B.S. steeds verzet tegen de redactie van de vraag naar de kerkelijke gezindte.

(In een T.V.-uitzending van het Humanistisch Verbond op 15 februari a.s. (Nederland I, 22.35-22.45 uur) zal ook nader op deze materie worden ingegaan.)

CONGRESVOORSTELLEN

1. 's-Gravenhage

Het kongres besluit artikel 2 en artikel 3 van de statuten als volgt te wijzigen:

Artikel 2

Beginsel

De humanistische levensovertuiging wordt gekenmerkt door het pogen om leven en wereld te verstaan met een beroep op menselijke vermogens en onder verwerping van de aanspraak op gezag van enig persoon, geschrift of uitspraak.

Bij alle schakering die binnen deze overtuiging mogelijk is, worden daarbij de volgende grondslagen erkend:

1. het humanisme eist de bereidheid zich in denken en doen steeds redelijk te verantwoorden.
2. het humanisme ziet het menselijk bestaan als een waarde die wordt verwezenlijkt door het streven naar zelfontplooiing in solidariteit met medemens en samenleving.
3. het humanisme vraagt de bereidheid om zich voor eigen daden volledig verantwoordelijk en voor de samenleving en de instandhouding van de natuur medeverantwoordelijk te stellen.
4. het humanisme komt op voor een samenleving, die vrijheid van meningsvorming en meningsuiting, bereidheid tot overleg, wederzijdse eerbiediging en democratische besluitvorming kent en op welzijn is gericht.

Artikel 3

Doel

1. het Humanistisch Verbond wil allen verenigen die het bovenomschreven humanisme aanvaarden.
2. het beoogt de verdieping, verbreiding en verdediging van de humanistische levensovertuiging.
3. het streeft er naar een geestelijk centrum te vormen voor hen die niet godsdienstig zijn.
4. het tracht een bijdrage te leveren tot humanisering van de samenleving en werkt daartoe zo mogelijk samen met andere groeperingen.

Toelichting

De bezwaren tegen de ontwerp-beginselverklaring van de commissie, zoals gepubliceerd in „In en Om” van november 1970, zijn in Den Haag zo groot gebleken, dat men van oordeel was dat de oorspronkelijke beginselverklaring zij het in gewijzigde vorm, de voorkeur verdiende. De bezwaren richten zich vooral tegen de lengte en de onoverzichtelijkheid.

Pre-advies hoofdbestuur

Gezien het feit dat het hoofdbestuur het voorstel van de ingestelde commissie op dit kongres slechts als discussie-stuk aan de orde wil stellen, worden aangeraden dit stuk in die discussie te betrekken en niet als kongresvoorstel te beschouwen.

Als kongresvoorstel ontraden.

2. 's-Gravenhage

Het kongres besluit de naam „plaatselijke gemeenschap” in statuten en reglementen te wijzigen in „afdelingen”.

Toelichting

De naam „gemeenschappen” pretendeert meer dan met de feiten in overeenstemming is. Bovendien suggereert de naam een zekere geslotenheid die gezien de huidige koers van het Humanistisch Verbond niet met de realiteit in overeenstemming is. De naam afdeling is neutraal en derhalve te preferen.

Pre-advies hoofdbestuur

Met het voorstel op zich zelf wordt akkoord gegaan. Geen bezwaar.

3. 's-Gravenhage

Het kongres besluit in artikel 9, lid 1 van het Huishoudelijk Reglement de periode van 6 maanden te wijzigen in 9 maanden.

Toelichting

Het was in het verleden gebruikelijk reeds zeer vroeg (soms 14 maanden tevoren) de datum van het kongres bekend te maken. Voor de landelijke afdelingen was het derhalve gemakkelijk hun programma daarop in te stellen. Nu de datum voor dit kongres is vervroegd en men zich aan de reglementair voorgeschreven 6 maanden heeft gehouden hebben zich plaatselijk problemen voorgedaan bij het organiseren van kongresdiscussies.

Pre-advies hoofdbestuur

Geen bezwaar.

4. 's-Gravenhage

Het kongres besluit aan artikel 9 van het Huishoudelijk Reglement een lid 5 en aan artikel 12 van het Huishoudelijk Reglement een lid 5 toe te voegen:

„De vergaderingen zijn openbaar, tenzij de vergadering met tweederde der geldig uitgebrachte stemmen tot het tegendeel besluit”.

Toelichting

De wens van openbaarheid spreekt voor zich zelf. Zeker het kongres, maar ook de Verbondsraad moet vrij toegankelijk zijn opdat de leden weten wat er is besproken. Een uitzondering moet gemaakt kunnen worden als de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Pre-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur heeft er geen enkele bezwaar tegen dat vastgelegd wordt dat kongres en Verbondsraadsvergaderingen openbaar zijn.

Aan de toevoeging na „openbaar”, bestaat geen behoefte. In die zin geen bezwaar.

5. Hoofdbestuur

Huishoudelijk Reglement.

Artikel 12 sub 1a als volgt te wijzigen:

- a. een aantal leden overeenkomende met het dubbele van het aantal gewesten, federaties en gemeenschappen, die tenminste 1000 leden telt en niet bij een federatie is aangesloten, waarvoor elk gewest, elke federatie en elke dusdanige gemeenschap twee kandidaten, leden van het Verbond en woonachtig in zijn gebied kan stellen. Blijft een gewest, federatie of dusdanige gemeenschap in gebreke terzake van het stellen van kandidaten, dan kan het hoofdbestuur voor de overgebleven vakatures kandidaten stellen. Elke gemeenschap is gerechtigd tegen enige kandidaat een tegenkandidaat te stellen, welke echter woonachtig

dient te zijn in het gebied van hetzelfde gewest, dezelfde federatie of dezelfde gemeenschap, met tenminste 1000 leden en niet bij een federatie aangesloten, als de kandidaat waartegen hij gesteld wordt.

Toelichting

Grote gemeenschappen, die zich niet als federatie hebben georganiseerd, kunnen volgens de geldende bepaling geen kandidaten stellen voor de Verbondsraad. Gelet op het aantal leden, dat zij vertegenwoordigen, is er reden hen met de federatie gelijk te stellen.

6. Rotterdam

Huishoudelijk Reglement.

Verbondsraad artikel 12, 1a te wijzigen in:

De verbondsraad bestaat, behalve uit de leden van het hoofdbestuur, uit:

- a. een aantal leden overeenkomende met het dubbele van het aantal gewesten en federaties en stedelijke gemeenschappen (Rotterdam, Den Haag, Amsterdam), waar voor elk gewest en elke federatie en elke stedelijke gemeenschap twee kandidaten, leden van het verbond en woonachtig in zijn werkgebied, kan stellen enz.

Toelichting

Het is voor een aantal grote steden en voor het hoofdbestuur van belang dat de stem over en weer rechtstreeks wordt gehoord in de verbondsraad.

In verband met de „reglementen voor gewesten en federaties” is het voor een stedelijke gemeenschap onmogelijk als „gewest” te worden aangewezen, terwijl het zich organiseren als „stedelijke federatie” bezwaar kan opleveren. (artikel 1, lid2).

Pre-advies hoofdbestuur

Met de strekking van het voorstel wordt akkoord gegaan. Het hoofdbestuur geeft echter de voorkeur aan een getalskriterium als in zijn voorstel opgenomen. Ontraden.

7. Rotterdam

Reglement voor Gewesten en Federaties.

Artikel 1, toevoegen lid 4:

Na verkregen toestemming van het hoofdbestuur kan een aantal gemeenschappen erkend worden als stedelijke gemeenschap.

Toelichting

Het is voor een aantal grote steden en voor het hoofdbestuur van belang dat de stem over en weer rechtstreeks wordt gehoord in de verbondsraad.

In verband met de „reglementen voor gewesten en federaties” is het voor een stedelijke gemeenschap onmogelijk als „gewest” te worden aangewezen, terwijl het zich kan organiseren als „stedelijke federatie” bezwaar kan opleveren. (artikel 1, lid 2).

Pre-advies hoofdbestuur

Aan het voorstel bestaat, wanneer het getalskriterium wordt aanvaard bij voorstel VII-5, geen behoefte.

Het voorstel zelf is onduidelijk en een erkenningsstelsel bezwaarlijk.

Ontraden.

8. Rotterdam

Huishoudelijk reglement.

Financiën artikel 16, aan lid 2 toevoegen:

Het hoofdbestuur geeft tenminste een maand voor een nieuw aangevraagd jaar schriftelijk aan alle leden op

welk bedrag gemiddeld per jaar per lid/echtpaar nodig is voor een sluitende begroting.

Toelichting

In artikel 16, lid 2 wordt duidelijk gesteld, dat ieder lid zelf zijn kontributie vaststelt. Daarbij geldt een minimum van f 15,— per jaar en een richtlijn van een half procent van het inkomen.

In de praktijk blijkt het lid, het kandidaat-lid, en degene die leden werft geen enkele moeite te hebben met het vaststellen of laten vaststellen van de kontributie en speciaal met het minimum van f 15,— per jaar. De richtlijn wordt enerzijds als vaag ervaren, anderzijds als te verstrekkend in de financiële consequenties.

Er van uitgaande dat het verbond mondige, prijsbewuste leden nodig heeft, is het de plicht van het Humanistisch Verbond ieder lid of kandidaat-lid opgave te verstrekken van het bedrag, dat per lid/echtpaar gemiddeld per jaar bijdragen dient te worden om de gestelde taken te kunnen verrichten.

Pre-advies hoofdbestuur

De strekking van het voorstel wordt men enthousiasme ontvangen. De uitvoering lijkt in de voorgestelde vorm moeilijk te verwezenlijken.

Om die reden wordt een reglementsvoorstel ontraden.

9. Drachten

Het kongres vraagt mededelingen etc. aan de gemeenschappen voortaan gecoördineerd met prioriteiten te doen uitgaan in een maandelijks nota c.q. brief.

Toelichting

De gemeenschapsbesturen worden overstelpt met geschriften van diverse funktionarissen van het Verbond, waarbij dubblures optreden.

De inhoud is niet altijd op elkaar afgestemd. Een overzicht van de meerdere of mindere belangrijkheid van deze boodschappen is moeilijk te krijgen.

Concentratie van de uitgaande berichten, onder rangschikking naar inhoud en belangrijkheid zal voor de gemeenschappen de overzichtelijkheid van de contacten bevorderen, waardoor de berichten — het beleid — beter zullen — zal doorkomen.

Het hoofdbestuur kan direct haar beleid uitdragen en hier mee een nauwere band tot stand brengen.

De berichten dienen bijv. steeds voor de 10e van de maand bij de gemeenschappen te zijn. Het eventuele antwoord dient dan voor de 10e van de volgende maand in Utrecht te zijn.

Pre-advies hoofdbestuur

Met uitzondering van werkelijk urgente zaken wil het hoofdbestuur hier graag zoveel mogelijk naar streven.

In die zin geen bezwaar.

10. Alkmaar

Het kongres stelt voor dat vanuit het centrale apparaat speciale kopij ter beschikking wordt gesteld aan de gemeenschappen voor aanbidding tot plaatsing in regionale en plaatselijke dagbladen, (eventuele weekbladen). Iedere gemeenschap stelt een nieuw of reeds aanwezig bestuurslid aan om deze materie te behartigen.

Toelichting

Onder het motto „ter overdenking” of iets dergelijks worden er in alle mogelijke plaatselijke of streekbladen wekelijks stukjes gepubliceerd die een christelijke of algemeen bijbelse strekking hebben.

Deze stukjes horen in een algemene krant tegenwoordig niet meer thuis en het wordt tijd dat wij hier veel aan-

dacht aan schenken. Indien een rubriek „ter overdenking” blijft gehandhaafd, zullen wij er voor moeten zorgen dat het Humanistisch Verbond minstens om de 2 à 3 weken de inhoud voor zijn rekening neemt. Voor zover plaatselijke en gewestelijke bestuursleden niet voldoende stukjes kunnen produceren, zou een beroep gedaan moeten worden op het hoofdbestuur te Utrecht. De ervaring leert dat algemene bladen zeker tot plaatsing over gaan als „de overdenking” van een redelijk gehalte is.

Pre-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur kan, gezien de huidige toestand van de verbondsfinanciën en de huidige mankracht, helaas niet positief reageren. Ontraden.

11. Alkmaar

Het kongres spreekt zich uit voor de uitgave van een Gewestelijk maandblad.

In deze bladen, waarin naast mededelingen van algemene, gewestelijke en plaatselijke aard ook de bijeenkomsten en andere activiteiten gepubliceerd moeten worden uit de gemeenschappen resorterende onder het gewest, dient tevens ruimschoots gelegenheid gegeven te worden tot gedachtenwisseling, informatie en discussie over alle mogelijke problemen (vooral uit de regio).

Een blad niet alleen vóór leden, maar juist dóór leden. Ook belangstellenden en sympathisanten zouden inspraak moeten kunnen hebben. Er zijn genoeg mensen die hun mening wel eens kwijt willen.

De gewestelijke besturen dienen daartoe te worden uitgebreid met een speciale redactie secretaris(esse).

Het hoofdbestuur geeft de gewestelijke bladen voldoende subsidie, terwijl het restant eventueel door de deelnemende gemeenschappen gedragen kan worden.

Toelichting

„Mens en Wereld” kan natuurlijk gewoon blijven bestaan, maar het is voor de gemeenschappen te beknopt. Het is in wezen ook geen blad vanuit de gemeenschappen. Voor velen is het te moeilijk of te wetenschappelijk. Met het nieuwe gewestelijk maandblad worden alle leden bereikt, ook die uit de zogenaamde slapende gemeenschappen, met nieuws uit hun eigen regio en uit de naburige. Misschien werkt dit stimulerend.

Pre-advies hoofdbestuur

Gezien de nieuwe opzet van „Humanist” bestaat aan een blad als voorgesteld, te weinig behoefte.

Subsidie van het hoofdbestuur voor het voorgestelde blad is bovendien — gezien de toestand der financiën — onmogelijk.

Met klem ontraden.

12. Rotterdam

Het hoofdbestuur wordt verzocht ten spoedigste te komen met een informatieblad voor alle leden. De mogelijkheid dient opgehouden te worden een inlegvel voor lokale informatie in te sluiten.

Toelichting

Dit voorstel beoogt het beleid van het hoofdbestuur te ondersteunen. De mogelijkheid van insluiten van een inlegvel voor lokale informatie kan doeltreffend en kostenbesparend zijn.

Pre-advies hoofdbestuur

Aan het voorgesteld blad bestaat geen behoefte naast hetgeen als informatiebladen verschijnt. Zie verder pre-

advies op voorstel Alkmaar (VII-10)

Met klem ontraden.

13. Zaanstreek

Het kongres verzoekt het hoofdbestuur te bevorderen, dat in alle publikaties van het Verbond, zowel mondelinge (radio-t.v.) als schriftelijke, het gebruik van vreemde woorden tot het uiterste wordt beperkt.

Toelichting

Uit verschillende enquêtes is gebleken (zie Kader nr 2/3 van augustus 1969), dat heel veel leden het Verbond te moeilijk vinden en de taal die het spreekt te duister. Ook uit besprekingen met hen, die als lid van het Verbond bedankten is komen vast te staan, dat dit euvel daarbij in vele gevallen een rol speelde.

Om het voortbestaan van het Verbond te verzekeren is het noodzakelijk het ledental belangrijk uit te breiden. Het is daarom van wezenlijk belang, datgene wat het Verbond te zeggen heeft in een duidelijk verstaanbare taal te zeggen.

Pre-advies hoofdbestuur

Zoals in de beleidsnota uiteengezet zal het Verbond zich op zo duidelijk mogelijke wijze dienen te presenteren. In dat kader streeft het hoofdbestuur er steeds naar het gebruik van vreemde woorden te beperken.

In die zin geen bezwaar.

14. Assen

Gelet op de financiële toestand van het Verbond dient de contributie afdracht van de gemeenschappen te worden gesteld op 65% in plaats van 60%.

Toelichting

Door enerzijds een eenvoudiger functioneren van de gemeenschappen en anderzijds een aanmerkelijke uitbouw van het landelijk apparaat is er een wanverhouding ontstaan tussen de financiële positie van de gemeenschappen en die van het landelijk apparaat.

Pre-advies hoofdbestuur

De toestand van de Verbondsfinanciën maakt verhoging van de afdracht der gemeenschappen inderdaad hard nodig. De te presenteren begroting 1971 is al gebaseerd op dit kongresvoorstel, dat — was het niet door de gemeenschap Assen ingediend — door het hoofdbestuur ingediend zou zijn.

Om die reden wordt het voorstel ondersteund en aanbevolen door het hoofdbestuur.

15. Bilthoven

Het kongres van oordeel zijnde, dat de televisie-uitzendingen van het Verbond qua kwaliteit, gehalte en presentatie niet voldoen aan de te stellen eisen met betrekking tot televisie-uitzendingen in het algemeen, draagt het hoofdbestuur op een commissie ad hoc samen te stellen, waarin zullen worden opgenomen enige leden van het hoofdbestuur, een drietal leden van de Verbondsraad, alsmede een aantal t.v.-deskundigen niet behorende tot de ledenkring van het Verbond, met de opdracht anno 1972 rapport uit te brengen, voorzien van een aantal aanbevelingen tot verbetering van genoemde televisie-uitzendingen.

Toelichting

De gemeenschap Bilthoven meent uit ervaring te kunnen spreken, dat binnen en buiten het Humanistisch Verbond weinig waardering bestaat voor de televisie-uitzendingen; uitzonderingen t.a.v. een bepaalde uitzending

vormen geen maatstaf voor het totaalbeeld.

Uit de waarderings- en kijkdichtheidcijfers van bijv. het NOS-programma *Zienswijze* en het programma van het IKOR/CvK blijkt, dat de televisie-uitzendingen van het Verbond wel voor verbetering vatbaar zijn.

Ons inziens is dit o.a. mogelijk door het aantrekken van professionele medewerkers, die hun sporen reeds hebben verdiend bij genoemde zendgemachtigden en bij derden. Het feit, dat het Humanistisch Verbond al gedurende enige jaren over televisie-zendtijd beschikt en desalniettemin weinig of geen respons bij kijkend Nederland opwekt, hetgeen geïllustreerd moge worden aan de hand van het vrijwel ongewijzigd ledental, is voor onze gemeenschap mede aanleiding geweest bovengenoemd voorstel in te dienen.

Pre-advies hoofdbestuur

Het Hoofdbestuur probeert binnen het raam van de financiële mogelijkheden televisie-uitzendingen te brengen, die wat kwaliteit, gehalte en presentatie betreft, aan de te stellen eisen voldoen. Het is zich ervan bewust, in dat pogen niet steeds te slagen. Het onderschrijft niet dat de uitzendingen tekort schieten als in het voorstel gezegd. Een commissie als voorgesteld zou een doublure zijn van de bestaande televisie- en radiocommissie wat inbreng betreft. Suggesties van iedereen binnen en buiten het Verbond zijn van harte welkom.

Met klem ontraden.

16. 's-Gravenhage

Het kongres draagt het hoofdbestuur op de Verbandsraad te verzoeken vóór 1 november 1971 een commissie te benoemen waarin voornamelijk Humanistisch Verbond-leden zitting hebben, die uit hoofde van hun beroep en/of functie in het Humanistisch Verbond geregeld geconfronteerd worden met organisatorische problemen.

Deze commissie heeft als taak binnen een half jaar na installatie een advies uit te brengen aan de Verbandsraad over de organisatie en het relatiepatroon van en tussen het hoofdbestuur, het centraal bureau (met name de positie van de directeur), alle instellingen, stichtingen e.d. en alle funktionarissen in een duidelijk schema vast te leggen.

Toelichting

Het grote aantal taken dat het Humanistisch Verbond de laatste jaren op zich genomen heeft, waarbij tal van funktionarissen, stichtingen e.d. betrokken zijn heeft gemaakt, dat een weinig doorzichtige structuur is ontstaan en zeker niet van effectieve werkwijze gesproken kan worden. Zo is het bijv. allerminst duidelijk welke taakverdeling er bestaat tussen directeur centraal bureau en secretariaat hoofdbestuur. Het is gebleken dat laatstgenoemde zijn taken (gedeeltelijk) aan eerstgenoemde heeft overgedragen. Dit is niet naar buiten bekend gemaakt, hetgeen uiteraard een onjuiste gang van zaken is. Verder blijkt uit kontakten met landelijke functionarissen dat een duidelijke afbakening van hun bevoegdheden ontbreekt.

Het is de gemeenschapsbesturen veelal onmogelijk er achter te komen wie nu eigenlijk voor een bepaald facet van het werk verantwoordelijk is en hoe deze verantwoordelijkheid past in het gehele organisatieschema. Dit alles plus het feit dat de „blauwe documentatiemap” steeds weer verstek laat gaan, het blad „Kader” kennelijk ter ziele — althans in winterslaap — is, en het aantal fouten door het centraal bureau gemaakt, uiterst verontrustend is, maakt dat de aanvaarding van bovengenoemd voorstel noodzakelijk is, wil het Humanistisch

Verbond ook in de toekomst zijn taken naar behoren kunnen vervullen.

Bij de gemeenschap Den Haag leven over dit voorstel de volgende gedachten:

1. In dienst stellen van een directeur/manager, die hiërarchisch staat boven alle funktionarissen en Humanistisch Verbond instellingen en uitsluitend aan het hoofdbestuur verantwoording schuldig is. In zijn werk zal hij voornamelijk coördinerend moeten optreden en beleid voorbereidend werk doen voor het hoofdbestuur.
2. Duidelijke vaststelling van het relatiepatroon en de organisatie tussen en van alle instellingen en funktionarissen, waarbij tevens doelstelling, taakomschrijving en werkgebied worden omschreven.
3. Zo nodig herziening van de taken van het hoofdbestuur-secretariaat en het hoofdbestuur-penningmeesterschap, aangepast aan de taken van de sub 1 genoemde funktionaris.

Pre-advies hoofdbestuur

Aan de voorgestelde commissie bestaat geen behoefte. In het kader van de plannen van de werkgroep ledenwerving zal onderzocht worden of en in hoeverre het Verbondsapparaat aangepast is of moet worden aan het doen van een continu landelijk aanbod aan het publiek. Dit onderzoek samen met een kritische doorlichting van het apparaat, geïnspireerd door de financiële situatie, maken het voorgestelde onderzoek onnodig.

Met klem ontraden.

17. 's-Gravenhage

Het kongres besluit dat benoemingen door, namens of onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur van al dan niet bezoldigde funktionarissen alsmede het kandidaat stellen van leden voor een functie in het hoofdbestuur en andere landelijke, dan wel gewestelijke functies alleen mogen plaats vinden na overleg met het bestuur van de gemeenschap waarvan de betrokkene lid is.

Toelichting

Door genoemd overleg kan worden bevorderd dat een gemeenschapsbestuur zich betrokken voelt bij de vervulling van vakatures in hoofdbestuur en funktionarissenstaf. Het benoemingsbeleid van de gemeenschappen kan dan met het benoemingsbeleid van het hoofdbestuur in overeenstemming worden gebracht.

Pre-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur wil gaarne, waar mogelijk, met het bestuur van een gemeenschap overleg plegen indien een lid aan die gemeenschap benoemd wordt door het hoofdbestuur in een functie bij het Verbond, dan wel gekandideerd wordt voor het hoofdbestuur zelf. Aangezien dit overleg niet altijd funktioneerend of voldoende snel kan verlopen, voelt het hoofdbestuur niet voor een verplichting als hier voorgesteld. In die zin ontraden.

18. 's-Gravenhage

Het kongres dringt er bij het hoofdbestuur op aan, dat funktionarissen die in hun functie namens het Humanistisch Verbond naar buiten optreden, alleen worden benoemd, indien zij lid zijn van het Humanistisch Verbond.

Toelichting

We hebben tot onze ontsteltenis geconstateerd, dat enkele van onze functionarissen geen lid zijn van het Humanistisch Verbond.

Pre-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur voert als beleid dat staffunktionarissen worden aangesteld die een humanistische gezindheid hebben en in de geest van het Verbond willen werken. Het hoofdbestuur zou er bepaald bezwaar tegen hebben de kring van aan te stellen staffunktionarissen alleen te beperken tot leden of hen die om in dienst te treden, lid worden.

Met klem ontraden.

19. 's-Gravenhage

Het kongres draagt het hoofdbestuur op dat

- a. zoveel mogelijk leden betrokken worden bij het werk van humanistische stichtingen en dat
- b. een zo doelmatig mogelijke samenwerking tussen deze organisaties wordt verzekerd.

Toelichting

ad a. Het vormen van groepen deskundigen in bijv. Socrates-verband leidt zeker tot waardevolle publikaties. Toch worden geïnteresseerden op enigszins willekeurige wijze van deelneming uitgesloten. Het verdient daarom overweging na te gaan hoe ook zij een bijdrage kunnen leveren (eventueel door vrije aanmelding of door het vormen van regionale of plaatselijke studiegroepen)

ad b. De werkwijze via afzonderlijke stichtingen is om bepaalde redenen begrijpelijk en ook geheel aanvaardbaar. Toch kleven er ook bepaalde bezwaren aan, o.a. doordat de informatie, waarover de ene stichting beschikt, niet automatisch ten dienste komt aan de andere stichtingen en aan het Humanistisch Verbond als geheel. Hieraan ware aandacht te schenken (bijv. via automatisch ter beschikkingstelling, onderlinge of eenzijdige adviesverlening of andere bijstand; vertegenwoordigingen in elkaars bestuur).

Pre-advies hoofdbestuur

Het hoofdbestuur is er voortdurend op bedacht te handelen als hier wordt voorgesteld.
Geen bezwaar.

20. Rotterdam

Onder de noemer „Praktisch Humanisme” kan het Humanistisch Verbond zijn leden deel laten uitmaken van of deel laten nemen in vertegenwoordigende lichamen, instellingen enz.

Toelichting

Op uitnodiging van het Humanistisch Verbond verleent een aantal leden een praktische bijdrage op het uitgestrekte gebied van het maatschappelijk, sociaal en culturele leven.

Nu blijkt in bepaalde gevallen, dat officiële deelname namens het Humanistisch Verbond en de kerken niet mogelijk is. In deze gevallen kan „praktisch humanisme” uitkomst bieden.

Pre-advies hoofdbestuur

Via de werkstichtingen kunnen wij voldoende bijdragen aan de in het voorstel genoemde terreinen. Aan het voorstel bestaat dan ook geen behoefte. De gemeenschappen kunnen zelf naar bevind van zaken handelen.
Ontraden.

CANDIDAATSTELLINGEN:

Verbondsraad

Leden, voorgedragen door gewesten

gewest Groningen:

D. E. Goedhart, Groningen
T. N. Swierstra, Ten Boer (Gr)

gewest Friesland:

D. Olthof, Leeuwarden
dr. A. van Kreveld, Beetsterzwaag

gewest Drente:

T. Opijnen-Hoorn, Assen
H. van Buiten-van Aaarde, Emmen

gewest Overijssel:

W. Coenders, Deventer
L. van Hoek, Enschede

gewest Gelderland:

R. Mollema, Wageningen
F. A. G. Vrind, Arnhem

gewest Utrecht:

A. van Meurs, Hilversum
mr. J. M. Kramer, Zeist

gewest Noord-Holland:

W. F. Koeman, Schoorl
drs. F. Muller, Haarlem

gewest Zuid Holland-Noord:

A. Thijssen, Den Haag
ir. K. d'Angremond, Leiderdorp

gewest Zuid Holland-Zuid:

J. J. Flörke-de Wachter, Rotterdam
drs. J. Zwakhals, Rotterdam

gewest Zeeland:

J. Steenaard, Middelburg
H. Tideman-Leemhuis, Goes

gewest Noord Brabant:

ir. M. Klerk, Aalst
A. H. M. Smits, Oss

gewest Limburg:

J. C. Blok, Geleen

Bij het aannemen van voorstel 54 zijn aangewezen voor de:

gemeenschap 's-Gravenhage:

J. V. Bourgonjen, Den Haag
Ph. Neuteboom, Den Haag

gemeenschap Amsterdam:

G. Neervoort, Amsterdam
mr. P. Th. Holman, Amsterdam

Leden, aangewezen door het hoofdbestuur:
zittende leden:

M. Blom-Mourits, Rotterdam
J. Bijleveld, Bennebroek

D. Heroma-Meilink, Amstelveen
drs. W. Olthof, Amsterdam
R. de la Rie, Emmen

nieuwe leden:

prof. dr. W. van Dooren, Utrecht
J. C. Hollema-Kriest, Blaricum
dr. R. van Kamp, Amstelveen
B. J. Max, Amersfoort
G. v. Urk-Gerritsen, Gorinchem

Hoofdbestuur

voorzitter:

mr. M. G. Rood, Amsterdam
ondervoorzitters:
mr. dr. H. J. Roethof, Voorburg
P. Spigt, Amsterdam

secretarissen:

dr. A. J. Wichers, Wageningen

penningmeesters:

C. Visser, Amstelveen

leden:

C. Cabout, Laren
E. W. Hommes, Warder
drs. A. J. B. Hubert, Scheveningen
mr. M. Knap, Amsterdam
A. van Olst, Obergum
C. J. de Ronde, Gorinchem
E. L. Sleuwenhoek-Hajek, Bilthoven
O. R. Varkevisser-de Boer, Bussum
mr. A. Warburg, Den Haag
I. van der Willik, Eindhoven

AFZONDERLIJK AGENDAPUNT:

Ontwerp Beginselverklaring en doelstelling.

UITGANGSPUNTEN

Het humanisme gaat er van uit, dat elk standpunt, ook het humanistische ter discussie gesteld mag en moet worden. De formulering van de volgende uitgangspunten kan dienen als grondslag voor onderlinge communicatie, voor gemeenschappelijke stellingname en ter informatie van buitenstaanders.

1. Het humanisme is een levensovertuiging die uitgaat van menselijk inzicht en oproept tot menselijke verantwoordelijkheid. Het kiest voor een menszijn, dat, ondanks menselijke onmacht, mogelijkheden tot geluk kan bieden en het bestaan de moeite waard kan maken.
2. a. Het humanisme ziet als ideaal een mens die naar zelfontplooiing streeft in solidariteit met medemensen en gemeenschap.
b. Het humanisme ziet als ideaal een mens die eigen zedelijk inzicht volgt en bereid is elke beslissing redelijk te verantwoorden.
c. Het humanisme ziet als ideaal een mens die zich verantwoordelijk weet voor zichzelf, de samenleving en het natuurlijk milieu.
3. a. Het humanisme verzet zich tegen elk menson-

waardig gedrag van individuen en groeperingen en tegen machten die een inhumane samenleving geheel of gedeeltelijk in stand houden. Het verwacht van ieder zich hiervoor persoonlijk in te zetten.

- b. Het humanisme komt op voor vrijheid van meningsvorming en meningsuiting, bereidheid tot overleg, wederzijdse eerbiediging, democratische besluitvorming en verdraagzaamheid.
- c. Het humanisme streeft naar een wereldsamenleving waarin welvaart en welzijn, gelijke rechten, vrijheid en vrede verzekerd zijn. Het wijst af elke vorm van diskriminatie en van geestelijke, politieke en economische onderdrukking.

DOEL

1. Het Humanistisch Verbond wil hen verenigen, die met de genoemde uitgangspunten instemmen.
2. Het HV bezint zich op de humanistische levensovertuiging en de consequenties ervan.
3. Het HV tracht overeenkomstig zijn uitgangspunten enkelingen te vormen en de samenleving te beïnvloeden.
4. Het HV als organisatie onderneemt of ondersteunt acties om de menselijke waardigheid te verdedigen of te bevorderen.
5. Het HV tracht een bijdrage te leveren tot humanisering van de samenleving en werkt daartoe samen met andere groeperingen.
6. Het HV geeft zich rekenschap van de functie van het georganiseerd humanisme in de samenleving.

Toelichting hoofdbestuur:

Bijgaand het voorstel van de commissie Beginselverklaring, ontstaan naar aanleiding van het op het kongres van 1969 aangenomen voorstel Amersfoort. luidende: „Het hoofdbestuur wordt verzocht een commissie in te stellen die voor het kongres van 1971 een nieuwe eigentijdse en duidelijke formulering van de beginsel en doelstellingen ontwerpt. Daarbij dient mede te worden betrokken het toekomstbeeld van de samenleving op langere termijn. Getracht worde in deze commissie ook niet-leden te betrekken”.

De commissie was als volgt samengesteld:

prof. dr. W. van Dooren, prof. dr. R. C. Kwant, prof. dr. L. J. van Holk, prof. dr. R. F. Beerling (tot september 1970), prof. dr. J. P. van Praag, ir. F. H. Speijers, mevrouw E. L. Sleuwenhoek-Hajek, A. van Olst, dr. W. N. A. Klever, drs. F. P. Janzen.

Het hoofdbestuur heeft er behoefte aan het voorstel van de commissie in het kongres ter discussie te stellen, tezamen met een door de gemeenschap 's-Gravenhage ingediend concept.

Het wordt daarbij geleid door de gedachte, dat het graag een maximale uitspraak van het kongres realiseert en daarmee tevens een zo groot mogelijke overeenstemming te krijgen.

Aan het einde van deze discussie zou dan een commissie tot taak krijgen een definitieve formulering te ontwerpen, die op het volgende kongres kan worden vastgesteld.